

anden Linie end den oprindelig paatænkte, en Linie, som, jeg gjentager det, vedkommende Entrepreneur, efter alt det, der er kommet til min Kundskab, ikke vil kunne gaae ind paa; men, selv om han vilde kunne gaae ind derpaa, troer Ministeriet dog ikke for sit Vedkommende i den Grad at turde fravige det oprindelige Regjeringsforslag, at det vilde kunne gaae ind derpaa. Den ærede Taler bemærkede, at der ikke var nogen Garanti for Jernbanens Drift, denne ulykkelige Jernbane, som er saa ødelæggende for begge Contrahenter — man skalde ellers troe, at hvis Betingelserne i Virkeligheden vare saa ufordeelagtige for den ene Part, maatte de være fordeelagtige for den anden; men her møder det Særlyd, at Betingelserne i lige Grad ere ufordeelagtige for begge Parter; Jernbanen gaaer ogsaa over Hedestrækninger, og det er en af de svage Sider ved den; den kommer ogsaa til at gaae over mange ufrugtbare Egne; men jeg skal her ikke videre dvæle derved — jeg siger, den ærede Taler bemærkede, at der med Hensyn til Jernbanen ikke skalde være nogen Garanti for dens Drift; saaledes opfattede jeg idetmindste den ærede Talers Mening; han sagde: der er ikke Noget, der indestaar os for, at Jernbanen vil blive dreven. I saa Henseende skal jeg henvisse til Bestemmelserne i § 22 af den Concession, der under 21de October 1859 er givet til Anlæg og Drift af en Jernbane i Jylland. Det hedder der: „Saafremt Selskabet af en eller anden Grund, der ikke betinges af en uafvendelig Nødvendighed, uden Regjeringens Samtykke afbryder Banens ordinaire Drift, er Regjeringen berettiget til at etablere en midlertidig Drift for dets Regning og Risiko, saaledes at Regjeringen i saa Tilfælde aldeles overtager Banens hele Bestyrelse, og til dermed at vedblive, indtil Selskabet paa fyldestgjørende Maade godtgjør at være istand til atter selv at overtage Driften og stiller en af Regjeringen for tilstrækkelig anseet Sikkerhed for Driftens regelmæssige Fortsættelse. Over Banens Indtægt og Udgift osv. osv.“

Da jeg ikke agter at tage Ordet oftere, forsaavidt der ikke maatte fremkomme Bemærkninger, der nøde mig dertil, skal jeg kun tilføje en

eneste Slutningsbemærkning, og det er den, at jeg vil bede om, at man vil anstille en Sammenligning imellem Jernbanerne og vore Hovedlandeveje.

Tænk Dem, mine Herrer, at det Spørgsmaal her blev debatteret, hvorvidt vore Hovedlandeveje, naar man lagde Bomhuse paa dem, i Virkeligheden vilde kunne forrente sig; tænk Dem, hvor overordentlig tvivlsomt det vilde stille sig, om man virkelig igennem Bomstræder kunde indvinde de betydelige Udgifter, som Anlægget af Hovedlandevejene har medført, og dog er der vistnok Ingen i denne Sal, der ikke er overbevist om, at Samsundet virkelig har vundet og vedbliver at vinde ved disse store arbejds Udførelse; der er vist Ingen her i Salen, uden at han er inderlig overbevist om, at der paa en midlertidig Maade igennem dem tilflyder Samsundet store Fordere, og naaget man, naar der er Spørgsmaal om, hvorvidt de ligefrem forrente sig, vil kunne have den allerstørste Tvivl, siger man dog, at de forrente sig, naar man seer hen til de Gøder, der ad utallige Veie gennem dem tilflyde Samsundet. Jernbaner ere vor Tids Veie, og det Land, der ikke tilegner sig dem, kommer til at staae tilbage; det Land, som ikke vil gaae frem i den Retning, kommer til at ligge udenfor de almindelige Strømninger af den europæiske Udvikling, og det er ogsaa en Betragtning, man maa holde fast paa, naar der er Tale om Anlæg af Jernbaner. Alt der, naar der bliver givet Regjeringen en vidtgaaende Bemyndigelse, vil blive anvendt al mulig Forsigtighed fra dens Side for at gaae tilkommende Eventualiteter imøde, har jeg allerede antydet; men det maa man dog holde sig klart for Die, at der er affuttet en Contract — det er ikke mig, der har affuttet den — om Gjennemførelsen af Jernbanen; det staaer ligeledes klart, at denne Contract vil blive staaende uforandret, dersom Fleertallets Forslag gaaer igennem. De ærede Herrer overveie derfor nu, om De dog ikke maatte finde sig foranledigede til at slutte sig til Regjeringens Forslag, saaledes som det er fremlagt, uden at gjøre nogen Wendring deri. De Mænd, hvorfra dette Forslag skrives sig, høre dog ikke til det politiske Parti, paa hvis Vegne den tidli-